

**Dovrefjell
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk villreinsenter nord
Hjerkinnhusvegen 33
2661 HJERKINN

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 +4761266211
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/dovrefjell>

Astri Normann
Egne Hjem 70
2580 FOLLDAL

Saksbehandler Bernhard Svendsgard

Vår ref. 2021/11970-6 432.2

Deres ref.

Dato 30.03.2022

Dispensasjon - Knutshø LVO - restaurering av Olabu - Folldal - gbnr 230/1/173 - Astri Normann - Aslak Kristiansen

Vedlagt følger vedtak i Dovrefjell nasjonalparkstyre ang. søknad om tiltak på Olabu i Knutshø landskapsvernområde.

Med hilsen

Bernhard Svendsgard
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Klageadgang

Du kan klage på vedtaket til Miljødirektoratet og be om at det endres. Klagefristen er 3 uker regnet fra den dagen da brevet kom fram til deg. Det er tilstrekkelig at du har postlagt klagen innen denne fristen.

Klagen skal sendes skriftlig til nasjonalparkstyret. Angi vedtaket du klager over, den eller de endringer du ønsker, og de grunner du har for at vedtaket bør endres. Dersom du klager så sent at det kan være uklart for oss om du har klaget i rett tid, bør du oppgi når du mottok dette brevet. Vi gjør oppmerksom på at også andre enn søker kan ha rettslig klageadgang.

Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunndalsfjella
Naturresevat	Flåman
Landskapsvernområde	Hjerkinn med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområde	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn

Kopi til:

Statsforvalteren i Trøndelag
INNLANDET
FYLKESKOMMUNE

Folldal kommune

Aslak Erling Kristiansen

Statens naturoppsyn Hjerkin

Statsforvalteren i Innlandet

Folldal fjellstyre

Postboks 2600

Postboks 4404 Bedriftssenteret

Gruvvegen 1

Egne Hjem 70

Norsk villreinsenter nord

Postboks 987

7734

2325

2580

2580

2661

2604

2584

STEINKJER

HAMAR

FOLLDAL

FOLLDAL

HJERKINN

LILLEHAMMER

DALHOLEN

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2021/11970-2

Saksbehandler: Bernhard Svendsgard

Dato: 11.01.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	8/2022	28.03.2022

Dispensasjon - Knutshø LVO - restaurering av Olabu - Folldal - gbnr 230/1/173 - Astri Normann - Aslak Kristiansen

Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyre vedtar:

1. Søknad fra Astri Normann og Aslak Kristiansen om fasadeendringer (heving av bua på inntil 15 cm og ny dørplassering) godkjennes.
2. Funksjonsendringen til at bua skal stå åpen for allmenn bruk godkjennes ikke, jf forvalters vurdering. Bua må holdes avstengt i de periodene de ikke brukes av eierne.
3. Riving og nybygg godkjennes ikke.

Ordinært vedlikehold er ikke søknadspliktig, jf. forvalters vurdering.

Det blir satt slike vilkår:

1. Overskytende materialer leveres til godkjent mottak/bruk utenfor Knutshø landskapsvernområde. Rent trevirke kan brukes til ved på stedet.
2. Til kledning av fasader skal det brukes tre som materiale.
3. Fargebruk som ikke bryter med omgivelsene, i en halvmørk brunfarget skala, skal brukes.
4. Frist for gjennomføring blir satt til 28.03.2025.
5. Bilder fra fire kanter av bua, etter at vedlikeholdsarbeider og fasadeendring er gjennomført, sendes nasjonalparkstyret når tiltaket er avsluttet.

Vedtaket hjemles i verneforskrift for Knutshø landskapsvernområde, §§ 2 og 3.1.1-3, samt forvaltningsplanen for de store verneområdene på Dovrefjell.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyre - 28.03.2022

Behandling i møtet

Forvalter refererte e-post fra Folldal fjellstyre, mottatt i dag. Fjellstyret er mot at riving og nybygg tillates, og foreslår flytting.

Vedtak

Som innstillingen,
- enstemmig.

Dokumenter i saken

Vedlegg:

1 Saksvedlegg Olabu

Saksopplysninger

Folldal kommune har oversendt sak som gjelder renovering og fasadeendring av «Olabu», gbnr 230/1/173 i Folldal kommune for behandling etter verneforskrift. Olabu ligger i Knutshø LVO:

Det søkes om å få restaurere bua og endre fasaden, slik at bygget heves om lag 15 cm og døra flyttes fra sør- til østveggen.

Verneformål – forskrift

Forskrift for Knutshø landskapsvernområde:

«Formålet med opprettelsen av Knutshø landskapsvernområde er å ta vare på et sammenhengende høgfjellsområde med leveområdene til villreinen i Knutshø, og et særpreget natur- og kulturlandskap med tilhørende planteliv, dyreliv, landskapsformer og kulturmiljø.»

Verneforskriftens § 1.1.2 sier:

«Bestemmelsene i pkt. 1.1 er ikke til hinder for:

a) Vedlikehold av eksisterende bygninger, veger, øvrige anlegg, gjerder o.l. Alt vedlikeholdsarbeid på bygninger skal ta utgangspunkt i tradisjonell byggeskikk. Arbeidet skal ikke medføre endringer av størrelsen eller fasade på bygningen.»

Verneforskriftens § 3.1.3 sier:

«Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) Oppføring av nye bygninger til landbruksvirksomhet og som ikke er i strid med verneformålet.
- b) Ombygging og restaurering av eksisterende bygninger.

- c) Tilbygg til eksisterende bygninger.
- d) Gjenoppføring av bygninger som går tapt ved brann eller naturskade.
- e) Gjenopptakelse av jordbruksdrift på nedlagte setervoller.
- f) Riving av gammel seterbebyggelse.

...»

Forvaltningsplan

Kapittel 4.5.2

Det er ikke tillatt med annen bygge- og anleggsvirksomhet enn det som er direkte knyttet til landbruk, jf. plan- og bygningslovens definisjon. Det vil ikke være tillatt å oppføre fritidsboliger, eller hytter for utleie.

Forvaltningsplanen sier følgende om vedlikehold av bygninger i verneområdene:
Verneforskriften åpner for vedlikehold av eksisterende bygninger. Med vedlikehold forstås mindre tiltak som opprusting av teknisk og funksjonell standard slik som taktekking, etterisolering, montering av nye vinduer med mer. Utgangspunktet for vedlikehold av seterbygninger, buer, naust og hytter må være at nødvendige arbeider skal skje i samsvar med tradisjonell byggeskikk, og at reparasjoner er å foretrekke framfor hele utskiftninger der dette er mulig. Vedlikehold slik det er beskrevet ovenfor trenger ikke tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.

Vedlikehold i samsvar med tradisjonell byggeskikk innebærer at det skal benyttes materialer og farger som er i samsvar med eksisterende bygningsmiljø. Bygningens ytre uttrykk (eksteriør) bør i minst mulig grad endres. I tilfeller hvor det er aktuelt å legge nytt torvtak, og det skal tas torv i verneområdet, må det søkes om tillatelse etter verneforskriftens § 4.

I enkelte tilfeller kan det være tvil om hvorvidt et tiltak defineres som vedlikehold eller nybygg. Typisk er tilfeller hvor forfallet ha gått så langt at bygningen ikke lenger har funksjon som husvære. I slike tilfeller vil en helhetsvurdering legges til grunn, hvor takets tilstand vil være av stor betydning. Hvis taket er intakt bør bygningen etter forvaltningsmyndighetens oppfatning kunne vedlikeholdes i henhold til vernebestemmelsene.

Dersom bygningen ikke lenger kan defineres som en bygning med tak, vil planer om restaurering betraktes som nybygg og behandles etter verneforskriftens § 4.

Bygningens betydning for helhetsinntrykket av bygningsmiljøet, bør vektlegges ved spørsmål om gjenoppføring.

Folldal kommune her behandlet saken etter plan- og bygningsloven og fattet følgende vedtak (samlet saksframstilling er vedlagt):

Med hjemmel i plan- og bygningslovens § 19-2, innvilger Folldal kommune ved formannskapet dispensasjon fra Kommuneplanens arealdel for renovering/nybygging av «Olabu», i henhold til søknad til uendret bruk. Det er et vilkår at bua må være avlåst.

Folldal kommune sendte i forkant av sin behandling saken til uttalelse hos flere parter og fikk slike tilbakemeldinger:

Villreinutvalget foreslår at bua reastaureres og flyttes ut av villreinområdet.

Innlandet fylkeskommune har ikke planfaglige merknader, men mener tiltaket er positivt for ivaretagelsen av kulturhistorien i området.

Statsforvalteren i Innlandet mener at restaurering og fri bruk som åpen bu kan skape økt bruk og aktivitet.

Kommunen bør vurdere om det skal settes vilkår om regulering av åpningstider for allmenn bruk dersom det blir gitt dispensasjon.

Statskog godkjenner tiltaket, men tar forbehold om at funksjonsendringen til åpen bu må vurderes nærmere.

Villreinnemndas uttalelse til Folldal kommunes behandling

Omsøkte tiltak ligger innenfor nasjonalt villreinområde i Regional plan for Dovrefjellområdet, i et område som er mye benyttet av villrein som helårs beiteområde og med flere trekkområder i nærheten. Den samlede negative belastningen fra menneskelige forstyrrelser på villrein i Knutshø villreinområde vurderes som stor. Den påvirker allerede i dag reinens muligheter til å utnytte de gode beitene, og dette bidrar til lave kondisjonsparametere. Av den grunn vurderes det som svært viktig å ha en restriktiv holdning til tiltak som kan bidra til en ytterligere negativ belastning for reinen i Knutshø. Dispensasjon for omsøkte tiltak vil bety ei ny hytte med bedre bygningsmessig standard som vil være åpen for allmennheten. Dette vil med stor sannsynlighet gi mer bruk av bua og større ferdsel i området, og derved medføre økt forstyrrelse av villreinen. Villreinnemnda anbefaler at hytteier kan gå i dialog med kommunen om ei ny tomt utenfor nasjonalt villreinområde, da vi er sterkt kritiske til å gi dispensasjon til å bygge ny Olabu som omsøkt. Dette er viktig for presedens i framtidige søknader. Enkeltaker kan virke uskyldige, men summen av alle tiltakene vil føre til uheldige konsekvenser for villreinstammen i Knutshø.'

Villreinnemndas uttalelse til Dovrefjell nasjonalparkstyres behandling

Omsøkte tiltak ligger innenfor nasjonalt villreinområde i Regional plan for Dovrefjellområdet. Det ligger i foreslått fokusområde Kakelldalen. Dette er et område som er mye benyttet av villrein som helårs beiteområde og med flere trekkområder i nærheten. Storhø er et særlig viktig sommerhabitat fordi dyra finner snøfonner her. Den samlede negative belastningen fra menneskelige forstyrrelser på villrein i Knutshø villreinområde vurderes som stor. Den påvirker allerede i dag reinens muligheter til å utnytte de gode beitene, og dette bidrar til lave kondisjonsparametere. Den negative trenden og den lave andelen kalv per 100 simle/ungdyr som er dokumentert fra 2007 er urovekkende. Ingen andre villreinområder i overvåkingsprogrammet har en slik klar negativ trend over år. Tilsvarende er det få områder som har en så lav andel kalv. En synkende produksjon vil på sikt redusere høstningspotensialet i stammen. Forstyrrelser og redusert tilgang til gode beiteområder, økt predasjon, og økt parasittbelastning, er faktorer som sammen, eller hver for seg, vil kunne forårsake den synkende kalveandelen vi ser i resultatene. Samlet gir disse faktorene som nevnt en svært urovekkende trend i Knutshø villreinområdet. Av den grunn vurderes det som svært viktig å ha en restriktiv holdning til tiltak som kan bidra til en ytterligere negativ belastning for reinen i Knutshø. Dispensasjon for omsøkte tiltak vil bety ei ny hytte med bedre bygningsmessig standard. Ifølge vedtaket skal bua være avlåst, og ikke åpen for allmennheten. Det foreligger ikke informasjon om hvordan dette skal sikres ivaretatt. Kunnskap eller antagelser om hvor stor ferdselen blir i dette området pga. ny hytte, foreligger ikke. Norge har internasjonalt ansvar for å ivareta villreinen og leveområdene. Villreinen er i tillegg rødlistet og har stor

nasjonal forvaltningsinteresse. Villreinnemnda er av den oppfatning at kunnskapsgrunnlaget i denne saken virker å være mangelfullt.

Vurdering

Ordinært vedlikehold, som ikke medfører endringer i byggets eksteriør og funksjon, er ikke søknadspliktig etter verneforskriften.

Olabu er relativt felleferdig og må beskrives som ubeboelig. Forvaltningspraksis tilsier at dersom et bygg har tak, så kan ordinært vedlikehold utføres uten søknad. Dersom taket ikke er intakt, så må vedlikehold behandles som søknad om nybygg.

Olabu har fortsatt tak og ordinært vedlikehold kan utføres uten søknad etter verneforskrift. Dette innebærer at vedlikeholdet må gjøres på stedet og uten fullstendig nedrivning av bygget. Søknaden beskriver at arbeidene skal utføres på stedet.

Folldal kommune opplyser om at søker har meddelt muntlig at de planlegger å rive bygget, for så å sette opp et nytt bygg med samme størrelse.

Dersom bygget i hovedsak må rives ned før en kan utføre vedlikehold eller at eksteriøret endres utover det som tillates i denne saken, så må dette omsøkes og behandles som søknad om nybygg.

Forvalter vil påpeke at vedlikeholdsarbeid på et bygg som har forfalt i så stor grad, vil kreve god kunnskap om restaurering av gamle bygninger. I vedlikeholdsarbeidet bør det brukes mest mulig av opprinnelige materialer, nye materialer må ha tilsvarende utforming, taket skal ha lik utforming og nye vinduer/dør må ha samme utforming som den opprinnelige for at søknadsplikt ikke skal utløses. Det vil derfor være krevende å drive ordinært vedlikehold som ikke vil gå utover rammene verneforskriften setter for dette.

Både villreinnemnda og villreinutvalget dokumenterer reinens bruk av området og viktigheten av å skjerme området for mer utbygging. Uttalelsene legger grunnlaget for vurderingene og vedtaket nasjonalparkstyret må gjøre.

Ordinært vedlikehold etter verneforskriftens §1.1.2 kan gjøres uten søknad, men for Olabu ser en likevel at det kan bli vanskelig å utføre vedlikehold som ikke medfører riving, vesentlig ombygging eller eksteriørmessige endringer som er søknadspliktige.

Dersom byggearbeidene viser seg å bli definert som nybygg, så må saken behandles etter verneforskriftens §3.1.3 og forvaltningsplanens kap. 4.5.2. Disse forskriftene gir ikke hjemmel til nyoppføring av fritidsboliger. Olabu er en ren fritidseiendom og faller derfor utenom det som lovlig kan nyoppføres.

Søknaden innebærer fasadeendringer, med heving og endret dørplassering. Søknaden beskriver også at en vil la bua stå oppe for allmenn bruk, noe som innebærer funksjonsendring fra buas opprinnelige bruk.

Fasadeendringene vil etter forvalters vurdering ikke gi vesentlige virkninger på landskapets art og karakter og forvalter anbefaler at det gis tillatelse til dette som omsøkt.

Byggets funksjonsendring fra en privat bu til at den skal stå åpen, vil medføre at buas attraksjon som turmål blir større og vil tiltrekke seg mer ferdsel. Dette er klart uheldig for

villreinens bruk av området. Forvalter anbefaler derfor at det settes krav om at bua holdes avstengt utenom den tida den er i bruk av eierne.

Oppsummering

- Fasadeendringene, med heving av bua og endret dørplassering, anbefales godkjent.
- Bua må holdes avstengt når den ikke er i bruk av eierne.
- Ordinært vedlikehold (jf vurderingene ovenfor) kan utføres uten søknad.
- Riving og nybygg anbefales ikke godkjent.